

מסורת הש"ס

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה י"א. רבינו חננאל

(א) ע"י יעידון והי' חק
שמה"ל (ב) מענית ה'
(ג) ינחמו סו"ת (ד) וסו"ת
(ה) מענית י"א (ו) וסו"ת
מלכות הישטה שנה על
ישראל (ז) ו"ל תמנול
(ח) שנת טו"ו ע"ש (ט) י"ב
רש"ל (י) ו"ל תמנול
(יא) ר"ל אש"ל
(יב) שפירסחי כפ"ב דבלס
(יג) ו"ל ימנול החו"ס למ"ש
ה"ר"ש כפ"ב דבלס.

הנהגות מהר"ב
גושבורג

[א] הו"ב ד"ה ה' רבי
יהודה וכו' דמ"ת רבי וכו'.
לפי עין מענית דף כ"א
ע"ל רש"י ד"ה ד"ה ר"ה
ו'י' אש"ל וכו' וד"ק:

בוסף רש"י

דלא יעידון. שלא י"י
לזיון ליעול תמנול
תורה שגור עליהן שלא
יעסקו בתורה ומענית
י"י. והפנינו. עסקן. כן
תמנול תמנול על לזיון
שיטה ועסק לזיון מענית
(שם). אי שמיים. מה ה' י'
לשקיהו היו זעקוס על
אחש שגורו עליהם גזירות
קשות והיו אומרים להם
למי תהיה וכו' לא אחים
וכו' וכו'. מטמא. ולא
אמרין בט"ל ליה תמנול
כלי כשאר כלי הים השנה,
דקשר ה"ל אחר המעמיד
ותורת ל"ל תמנול עלי
גזירות וכו'.

ותיפוק ליה כו'. אי בית המקדש הוה קיים נלאו הכי הוה יום טוב
דהיינו לזו גדליה וקריא רחמנא מועדים טובים בזמן הבית: לא
נלרסה. הא דהדר קבעה במגילת מענית על דבר זה אלף לאסור
אמולו גם הוא בתענית כדאמרין לקמיה הימים האלה הכמונים
במגילה הם לפניהם ולאחריהם
אסורין ראש חודש. מועד דלוריימא:
ודאורייתא לא בעי חיזוק. לאסור
לפניו ולאחריו אבל ימי מגילת
מענית דרבנן ולריזין חיזוק כי היכי
דלא לימי להתענות ב"י"ט עלמנו:
יום שלפני כו'. וההוא לאו דלוריימא
הוא ובעי חיזוק: **בעשרין ותמניא**
כיה. באלד קאי במגילת מענית:
דלא יעידון מן אורייתא. שלא יטרכו
לנתק עלמנו מן המורה: **ספנינו.**
נעקו צדוקים וצדוקות כדי שישמעו
השרים וירחמו עליהם: **אי שמיס.**
כלומר למען הקב"ה: **ורבי מאיר**
בשר חורזין הוה. כמה זרות דהא
בזמי רבן יוחנן בן זכאי מרב הבית
ו'י' אליעזר תלמידי היה ו'י' עקיבא
תלמידו של ר' אליעזר כדאמרין
בשלי רביע מיתות (מנהדרין דף סה).
ו'י' מאיר תלמידו של ר' ע' כדאמרין
בפרק קמח דעירובין (דף י"ג.) כל
מקום שאתה מוצא משום ר' ישמעאל
אמר תלמיד אחד לפני ר' עקיבא
אינו אלף ר' מאיר: **ידסנן כו'.**
היה יודע בן שמוע תלמידו של ר'
מאיר הוה: **כלי זכוכים שנקבו.**
שנטמאו ונקבן לטהרן מטומאתן:
אבר. עופרת לקמס את הנקב:
יהודה בן שמוע מטמא. לומר
שחזרו לטומאתן ישנה ואע"פ שלא
נגעו שוב בטומאה ואלו יתכן כלי
זכוכית חורזין לטומאתן ישנה כדאמר
בפ"ק דשבת (דף טו.) שלא גזרו חזרת
טומאה ישנה אלף בכלי תמנול הני
נמי הואיל והאבר מעמידו ככלי
תמנול דמו דהכל הולך אחר המעמיד:
ותכמיס

ותיפוק ליה הוה ליה יום שנהרג גזליה בן אחיקם. שהוה
לשון יום טוב בזמן שביה המקדש קיים ולמלאן דלומר
סו"ת (ל) בטלה מגילת מענית היינו לאחר חורבן:
אסורין בין אפניהם בין אחריהם. היינו להתענות אלף בהספד
מומר כדמוכח בפרק סדר תעניות
כ"ל (תענית דף י"ז): **דמניא מריש**
ירחא דניסן ועד תמניא ביה לימוקס
תמידא דלא למספד בהון וספרין וימלא
מתרי בניסן ור"ח גופיה אסור ומשי
לאסור יום שלפניו דמשום ר"ח
דלוריימא לא מתסר דלא בעי חיזוק
ומו ספרין ותיפוק ליה דהוה יום דנמר
עשרים ותמניא באלד ומשני לה רב
ל"אסי כל שלחמיו ותמניא אסור
בהספד מומר כו' והואיל ומוטל בן
שני ו"ט עשאוהו נקט רב אשי עלמנו משמע
דאי לאו הכי לא הוה נאסר בהספד
אע"ג דהוה יום שלפניו ר"ח ירחא
דניסן דלימוקס תמידא דלא למספד
ולאו דווקא נקט רב אשי כל שלחמיו
דהוה הדיון כל שלפניו בהספד מומר
אלף משום דקאי אשל אחריז נקטיה
ויס לדקדק ממון כן דהא דקמי
בשמות וימס טובים הם אסורים
לפניהם ולאחריהם מומרין תענית
איידי ואתאי הן כרייתא כו' יוסי
דלמר בסוף כל מערבין (עירובין דף
מ"א.) וס"ו דע"ש תמענה ומשלים א"ג
כרבנן ובלא השלמה וכו' אי בלא
השלמה אשי ב"ט עלמנו שרי כדמוכח
התם דלמר ר' אלעזר בר לזיק
אזי הייתי מצני סגלך בן צנימין
ומל ט"ב להיות נשבת ודמיתוה עד
לאחר השבת מענינו זו ולא
השלמנוהו מפני שיי"ט שלנו היה וי"ל
דשאני ט' נאכ דחמיר תדע דהא
קאמר התם שאני יום טוב
דדרייטא הואיל וממעין זו שעות
משלימין זו ערבית והכא אסרינן
בין לפניהם בין לאחריהם אלף התם
בט' נאכ דחמיר והא דמייתי התם
ר"חיה מתשעה נאכ שחל להיות
אזני צי רב דיתבי בתעניתא צמעלי
דלא חשיב תענית מה שניכנס לשבת
כהוה מעונה דהא שבת תשעה נאכ ואם
יהי מותר נמי להשלים: ה"א ר' יהודה
בן שטובי ה"ב יו"ד ר' מאיר. תימה צ"ל
סדר תעניות כ"ל (תענית דף י"ז.) פירין
עשרים ותשעה נמי מאי אירא דהוה ליה
יומא מקמי דלימוקס תמידא תיפוק ליה
דהוה ליה יומא דנחר עשרין ותמניא
מאי קושיא היא דלימוקס תמידא
הוה בן שביה המקדש קיים ועובדא
דעשרים ותמניא היה בניו ר' יהודה
בן שמוע תלמידו של ר' מאיר רבי שמעון
המשנה לא הוה ליה למתני מריש
ירחא דניסן כיון דבימי היה שלא
לזוכר: "יהודה בן שמוע מטמא וכו'
וחכמים בטהרין. תימה אמאי מטהרין
לכל הפחות ליטמא משום כלי זכוכית
שגורו עליו טומאה כדאיתא בפ"ק
דשבת (דף טו.) וס"ו) שלא גזרו חזרת
טומאה ישנה אלף בכלי תמנול הני
נמי הואיל והאבר מעמידו ככלי
תמנול דמו דהכל הולך אחר המעמיד:
ותכמיס

ואקשינן אם בזמן שהיה
הבית קיים ג' בחשוי
הוא יום שנהרג בו
גזליה בן אחיקם והוא
אחר מן הארבע צומות
שכתובין בתן יהוה וימלא
ישראל לששון ולשפחה
ולמועדים טובים. והנה
הוא עצמו יום טוב היה
באותה העת. מה הסיפוי
באותו יום שלפניו הוא
מכריז קבלה והם מברכי
הבניאים. ודברי קבלה
כדברי תורה דמי. ואין
צריכין חיזוק. כדבעין
למייר לקמן. ככל דבר
שהוא אסור בתענית (בין
בדאורייתא. ובין
שבמות וי"ט וכן ר"ח
מומר להתענות עשוית
ולאחריו ואינו אסור אלא
אחרי היום בלבד. ומה
הפירוש כ"ל. ואסיקנא
יום טוב. אסור להתענות
לפניהם ולאחריהם. לפיכך
הצרכו לקבוע ג' בחשוי
יום טוב ורבנן לאסור
היום שלפניו בתענית.
כדנתיב הימים האילו
הכתובים במגילת תענית
אסורין בין לפניהם בין
לאחריהם. שבמות וימים
טובים. הן אסורין. לפניהם
ולאחריהם מומרין. ומה
הפירוש כ"ל. ואסיקנא
דלא יעידון מן אורייתא
ויו"ב דמ"ת רבי וכו'.
יום טוב. ובי תימא
הכא נמי בזמן שביה
המקדש היה. והא על ידי
יהודה בן שמוע בטלה
הגזירה. ויהודה בן שמוע
תלמיד ר' מאיר הוא.
דחנן כלי זכוכית שניקבו
ודיפק לטובן אבר. פ"י
סחם הנקבים באבר ואין
המסקין שבתין שותחין
מן הנקבים ההם. שכתב
נחמנו באבר שרטיף
לתוכן. יהודה בן שמוע
משום ר' מאיר מטמא.
דכבר כלים שלמין הן.

שבתא דשרי לאשטמי אף על פי שחלקיו בין שאר תעניות לתשעה נאכ מכל מקום מייתי שפיר
כהוה מעונה דהא שבת תשעה נאכ ואם היה חשוד תענית היה אסור אלף ודאי לא חשיב כמתענה נשבת ואם כן אף בתענית
יחד מותר נמי להשלים: ה"א ר' יהודה בן שטובי ה"ב יו"ד ר' מאיר. תימה צ"ל סדר תעניות כ"ל (תענית דף י"ז.) פירין
עשרים ותשעה נמי מאי אירא דהוה ליה יומא מקמי דלימוקס תמידא תיפוק ליה דהוה ליה יומא דנחר עשרין ותמניא מאי קושיא היא דלימוקס
תמידא הוה בן שביה המקדש קיים ועובדא דעשרים ותמניא היה בניו ר' יהודה בן שמוע תלמידו של ר' מאיר רבי שמעון
המשנה לא הוה ליה למתני מריש ירחא דניסן כיון דבימי היה שלא לזוכר: "יהודה בן שמוע מטמא וכו' וחכמים בטהרין. תימה
אמאי מטהרין לכל הפחות ליטמא משום כלי זכוכית שגורו עליו טומאה כדאיתא בפ"ק דשבת (דף טו.) וס"ו) שלא גזרו חזרת
טומאה ישנה אלף בכלי תמנול הני נמי הואיל והאבר מעמידו ככלי תמנול דמו דהכל הולך אחר המעמיד:
ותכמיס

שבתא דשרי לאשטמי אף על פי שחלקיו בין שאר תעניות לתשעה נאכ מכל מקום מייתי שפיר
כהוה מעונה דהא שבת תשעה נאכ ואם היה חשוד תענית היה אסור אלף ודאי לא חשיב כמתענה נשבת ואם כן אף בתענית
יחד מותר נמי להשלים: ה"א ר' יהודה בן שטובי ה"ב יו"ד ר' מאיר. תימה צ"ל סדר תעניות כ"ל (תענית דף י"ז.) פירין
עשרים ותשעה נמי מאי אירא דהוה ליה יומא מקמי דלימוקס תמידא תיפוק ליה דהוה ליה יומא דנחר עשרין ותמניא מאי קושיא היא דלימוקס
תמידא הוה בן שביה המקדש קיים ועובדא דעשרים ותמניא היה בניו ר' יהודה בן שמוע תלמידו של ר' מאיר רבי שמעון
המשנה לא הוה ליה למתני מריש ירחא דניסן כיון דבימי היה שלא לזוכר: "יהודה בן שמוע מטמא וכו' וחכמים בטהרין. תימה
אמאי מטהרין לכל הפחות ליטמא משום כלי זכוכית שגורו עליו טומאה כדאיתא בפ"ק דשבת (דף טו.) וס"ו) שלא גזרו חזרת
טומאה ישנה אלף בכלי תמנול הני נמי הואיל והאבר מעמידו ככלי תמנול דמו דהכל הולך אחר המעמיד:
ותכמיס